

Huvudman

Lunds kommun
Lunds.kommun@lund.se

Ärendet

Tillsyn av Fågelskolan grundskolan nu fråga om uppföljning av beslut den 2022-09-22

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen (2010:800) inte överklagas.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden genomfört en tillsyn av Fågelskolans grundskola i Lunds kommun. Den 24 maj 2022 genomfördes observationer i en klass samt en rundvandring i skolans samtliga lokaler och samtal med personal. Mellan den 1-13 juni genomfördes intervjuer med elevassistenter, lärare, representanter för elevhälsa samt biträdande rektorn och rektorn. Som en del av tillsynen har också dokumentation granskats.

Skolinspektionen har den 22 september 2022 beslutat att förelägga Lunds kommun att senast den 2022-12-22 vidta åtgärder för att avhjälpa bristen rörande undervisning, särskilt stöd samt åtgärder mot kränkande behandling.

Lunds kommun har den 22 december 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen genomförde ett uppföljningsbesök den 31 januari 2023 och intervjuade då elevassistenter, lärare, representanter från elevhälsan och biträdande rektorn och rektorn.

Skolinspektionen, Ange kontorsadress

Telefon: 08-586 080 00, E-post: skolinspektionen@skolinspektionen.se

www.skolinspektionen.se

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Lunds kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid enskild elev

Lunds kommun redovisar att under innevarande läsår finns det en elev i åk 7 som har beslut om att undervisas enskilt (det gällde två elever under VT 22). Lunds kommun beskriver i sin redovisning att klasslärare och elevassistenter har planeringstid under 1,5 timme per vecka då de planerar, följer upp och förändrar undervisningen utifrån behov.

Lunds kommun hänvisar i sitt svar avseende rätt antal undervisningstimmar och de schemaförändringar som genomförts till bifogade scheman. Det framgår inte om eleven som undervisas enskilt sammantaget får undervisning i den omfattning som framgår av timplanen eller om rektorn har fattat beslut om anpassad studiegång alternativt beslut om förändringar i undervisningstid i enlighet med vad som framgår av Skolförordningen 11 kap. 4 § 2 st.

Dokumentstudier och intervjuer med lärare och rektor visar att eleven inte har anpassad studiegång längre utan att eleven får undervisning enligt det schema den klass hen tillhör. Enligt de intervjuade är eleven också succesivt på väg tillbaka till undervisning i sin ordinarie klass och det finns en plan för att eleven ska kunna delta mer i undervisningen med gruppen. De intervjuade uppger även att lärare undervisar eleven delar av den tid eleven har enskild undervisning och att lärare planerar undervisningen för de lektioner som genomförs av elevassistenter. Lärare följer även upp den undervisning som genomförts och om uppgifterna legat på rätt svårighetsnivå.

Garanterad undervisningstid

Lunds kommun beskriver i sin redovisning att schemaförändringar har genomförts. Schema för vårterminen 2023 har bilagts. Av schemana framgår att undervisningstiden till största del är utlagd i enlighet med Lunds kommun beslutade timplan som överensstämmer med den nationella timplanen.

Vid dokumentstudier framkommer att det finns frågor kring om skolan räknar förflyttningstid, lunchtid samt rast verksamhet som undervisningstid. Dessutom visade de scheman som Skolinspektionen tog del av att det fanns korta pass som inte var dedikerade till ett ämne.

Intervjuerna visar att de bifogade schemana genomförs i sin helhet. Lärare och elevassistenter verifierar i intervjuerna att de genomför undervisning enligt dessa scheman. Lärarna redogör för att motorik, matematik och svenska genomförs på de passen som det enligt schemana inte finns något ämne utlagt på.

Vid frågan om vad som händer vid förflyttning och vid luncherna svarar lärarna att de har skrivit en generell planering för luncher och förflyttningar som är kopplad till ämnesområden samt att de har gått igenom med assistenterna vad som ska göras och vad som är syfte och mål med passen. Både lärare och elevhälsans representanter säger att för de elever som läser ämnesområden är även rasterna och måltidssituationerna undervisning och förflyttningar utnyttjas också till pedagogiska moment. Lärarna säger vidare att de nu har 1,5 timmes planeringstid i veckan med assistenterna och att de där går de igenom allt sådant och allt skrivs ner. Lärarna att de har förbättrat väsentligt vad gäller att informera elevassistenterna kring planering, att skriva pedagogisk planering gällande alla tider, till exempel vid raster, luncher och förflyttningar. De säger vidare att de följer upp vad elevassistenterna gjort och hur det har fungerat att de där även planerar framåt vad som ska göras veckan därpå. Elevassistenterna säger i intervjun att de vet vad eleverna kan och att de pratar med pedagogerna om vad respektive elev behöver träna på. Lärarna och elevassistenterna säger att förutom en halvtimmes rast runt lunch är raster inte utlagda för elever som läser ämnesområden. Men de säger att de tar korta pauser då eleverna behöver dessa, men att pauserna huvudsakligen består av undervisning i form av aktiviteter som blir avkoppling för eleverna, då eleverna behöver handledning även vid pauser och raster.

Rektorn säger att de följer upp att eleverna får den garanterade undervisningstiden genom att lägga in schemana i skolans digitala schemasystem så att det inte ska finnas flera versioner. Biträdande rektorn har räknat och kontrollerat att undervisningstiden stämmer. Rektorn säger att det har blivit en stor medvetenhet om att skolan är timplanestyrd enligt timplanen. Rektorn säger att alla elever får sin garanterade undervisningstid nu.

Kompensation av utebliven garanterad undervisningstid

För att kunna kompensera för förlorade undervisningstid har en planering för åtgärder på grupp- respektive individnivå enligt nedan genomförts:

För elever som under innevarande läsår går i åk. 3 fördelas kompensation av undervisningstid över tre terminer (VT 23 – VT 24), d.v.s. även över stadiegräns för att eleverna ska kompenseras i rimlig omfattning per vecka. Enligt denna planering ökar undervisningstiden med 1 timme och 10 minuter per vecka.

För elever som under innevarande läsår går i åk. 6 fördelas kompensation av undervisningstid över fem terminer, det vill säga även över stadiegräns för att eleverna ska kompenseras i rimlig omfattning per vecka. För att kompensera för att samtliga elever får minst den garanterade undervisningstiden tills de avslutar sin tid i grundsärskolan har en planering för hur denna tid ska fördelas genom att förlänga skoldagarna gjorts på individnivå, för var och en av för 31 elever. Lunds kommun redovisar det sammanlagda antalet timmar varje elev ska ta igen, hur mycket tid per vecka och under vilka veckodagar som denna tid ska fördelas.

Intervjuerna med lärarna bekräftar detta. Lärarna säger att eleverna erhåller den kompensation av undervisningstid de har rätt till. Lärarna säger att undervisningstiden har utökats olika beroende på elev och hur mycket undervisningstid de fått för lite av. Någon lärare säger att det är det 5-6 elever som har 4,5 h mer i veckan och någon elev som har 1,5 h per vecka. I detta ligger både förändrad tid och även kompensation för tidigare förlorad tid. En annan lärare säger att elever har två eftermiddagar med längre tid fast utslaget över en längre period.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att det med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 633) framgår bland annat att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras.

Vidare framgår av 2 kap. 15 § skollagen att en legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Vidare framgår av Läroplan för grundsärskolan [SKOLFS 2011:9], 2.2 Kunskaper, att lärare bland annat ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stimulera,

handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter samt se till att elever successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar och möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.

Det framgår av 11 kap. 7 § skollagen att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev i inriktningen träningskolan ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar. Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) för grundskolan finns i bilaga 2 till skolförordningen. I denna bilaga anges för varje ämne respektive ämnesområde och stadium den undervisningstid i timmar som elever i grundskolan minst har rätt till.

Enligt bilaga 2 till skolförordningen ska elever som läser ämnen ha minst 1 860 timmars undervisning under lågstadiet och 2 080 timmar under mellanstadiet. Härtill ska 230 timmar i hem- och konsumentkunskap fördelas mellan låg- och mellanstadiet. Den minsta garanterade undervisningstiden för högstadiet uppgår till 2 570 timmar. Vidare ska 150 timmar elevens val fördelas för alla tre stadierna. För elever som läser ämnesområden uppgår den minsta garanterade undervisningstiden för lågstadiet till 1 875 timmar. Motsvarande timmar för mellan- respektive högstadiet uppgår till 2 300 timmar. Härtill ska 190 timmar elevens val fördelas över alla tre stadierna.

Enligt 10 kap. 10 § skolförordningen ska den fördelningsbara tiden i timplanen för elever som får undervisning i ämnesområden fördelas dels på ämnesområden med hänsyn till elevens behov, dels på praktisk arbetslivsorientering. Den fördelningsbara tiden får även användas för undervisning i modersmål eller svenska som andraspråk. Rektorn beslutar hur den fördelningsbara tiden ska användas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I sitt svar anger Lunds kommun att alla elever som kan komma i fråga för särskilt stöd är under utredning eller har utretts och att de elever där det har konstaterats ett behov av särskilt stöd också har fått ett åtgärdsprogram. De skriver vidare att det framgår av åtgärdsprogrammen vilket stöd elever är i behov av och hur detta stödbehov ska tillgodoses. De skriver även att den rutin som finns också följs och

hänvisar till en manual för stödinsatser i Unikum, där arbetsgången beskrivs samt hur det digitala systemet ska fyllas i.

Lunds kommun skriver att det finns en lokal rutin på skolan för hur anmälan om behov av särskilt stöd sker till rektor och elevhälsa. Personal ska fylla i en särskild blankett och lämna till rektorn och sedan lyfts ärendet på "respektive elevhälso-team-möte". Vid behov av särskilt skyndsamma åtgärder prioriteras ärenden.

Vid intervju med representanter från elevhälsan säger de att en specialpedagog har anställts vid grundsärskolan. Specialpedagogen berättar att det finns möjligheter för lärare och elevassistenter att få handledning och att elevhälsan genomför observationer som sedan kan leda till insatser. Specialpedagogen säger att det genomförs internutbildning under de möten som genomförs varje vecka med arbetslagen. Representanterna från elevhälsan berättar att det genomförs elevhälsomöten varje vecka där biträdande rektorn deltar. Vid dessa möten kan lärare anmäla oro för att elever inte kommer nå målen men också att lärare kan komma för att diskutera andra problem. Rektor säger att specialpedagogen gör en bedömning av elevens behov av särskilt stöd och sedan fattar rektorn beslut om att antingen upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram. Besluten är överklagansbara och besvärshänvisning ligger i beslutet.

Dokumentstudier som genomförs vid besöket visar att det skett en anmälan om oro för att elev trots extra anpassningar inte ska nå kunskapskraven. Denna uppgift bekräftas i intervjuerna med rektorn och elevhälsan då rektorn och representanter för elevhälsan uppger att det har skett en anmälan i januari 2023. Vid intervjun med elevassistenterna säger de att de går igenom alla elever vid träffar med lärarna. De har ett fastslaget formulär som de ska fylla i vad de har pratat om. Elevassistenterna säger att de har mycket mer tid att prata om varje elev. De säger att de också kan använda tiden till att utbyta erfarenheter och ha diskussioner kring elevers behov och hur olika metoder fungerar.

Lunds kommun skriver att den förvaltningsövergripande rutinen gällande särskilt stöd och åtgärdsprogram följs och beslut om åtgärdsprogram fattas först efter att en utredning är gjord. Lunds kommun hänvisar vidare till Unikum, där all dokumentation sker, och skriver att systemet ger goda förutsättningar för att man inte ska missa att ange uppföljningsdatum, ansvarig och liknande. Det har förtydligats för personalen att Unikum ska användas i enlighet med rutinen och att arbete ska ske enligt det förväntansdokument "Pedagogisk kommunikation – pedagogisk dokumentation" som gäller för alla medarbetare i grundskola och grundsärskola.

Information om rutinen och anmälan om behov av särskilt stöd har lyfts på APT för elevassistenter i september och november 2022, eftersom all personal på skolan har ansvar för att uppmärksamma och lyfta misstanke om behov av särskilt stöd. För lärare har ett utvecklingsarbete startats i september 2022, under ledning av specialpedagogen och fortsätter fram till och med mars 2023. Två tillfällen har

skett under hösten och ytterligare fem tillfällen är planerade under januari-mars, med två tillfällen om extra anpassningar, två tillfällen och särskilt stöd och ett tillfälle om ledning, stimulans och tillgängliga lärmiljöer.

Enligt Lunds kommun svar är det specialpedagogen som ansvarar för att åtgärdsprogram implementeras, följs upp och utvärderas. Hen observerar och handleder också personalen och fungerar som ett stöd i deras arbete. Specialpedagogen och biträdande rektorn har möten varje vecka för att följa upp och planera arbetet.

Skolinspektionen granskade de anmälningar och efterföljande dokument som har genomförts sedan september 2022. Där framgår att det hos två elever finns utredningar, åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång. En elev har anmälts av lärare på grund av oro att eleven trots extra anpassningar inte kommer nå kunskapskraven. Denna elev har vid uppföljningsbeslutet inte hunnit bli utredd än och det finns inga beslut fattade kring denna elev. Detta bekräftas som tidigare sagt i intervjun med representanter för elevhälsan. Intervjuer med representanter för elevhälsan visar att det är specialpedagogen som är ansvarig för utredningar sker. Specialpedagogen inhämtar även underlag från kuratorn och skolsköterskan och detta tillsammans utgör underlaget för en analys om vilket eventuellt behov av särskilt stöd eleven kan ha. Skolinspektionens granskning av dokument visar på att det finns tider uppsatta för uppföljning och vem som är ansvarig för uppföljningarna.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I sitt svar anger Lunds kommun att det finns en förvaltningsövergripande rutin. Rutinen har implementerats i hela personalgruppen i samband med en gemensam uppstartsdag i augusti 2022. Vidare har arbetet mot kränkande behandling fått ett större fokus vid introduktion av nyanställda, två introduktioner har hållits i augusti 2022 och det sker även löpande under terminen.

För att säkerställa att all personal har klart för sig att de har anmälningsskyldighet har "Kränkande behandling" lagts till som en punkt på arbetsplatsträffar för elevassistenter för att de ska veta hur de anmäler och hur en utredning går till.

Under höstterminen 22, t.o.m. den 28 november, har det inkommit 14 anmälningar om kränkande behandling, vilket är fler än under hela förra läsåret. Något som förvaltningen tolkar som att ett förtydligande av rutiner och större fokus på arbetet mot kränkande behandling har gett effekt.

Intervjuer med personal på skolan bekräftar ovanstående då samtliga intervjuade säger att det har skett betydligt fler anmälningar under hösten än tidigare terminer. De intervjuade säger också att de har pratat i lärarlaget om när anmälan ska göras och hur. Lärarna säger att de har pratat om det på klassmötena med elevassistenter och det har tagits upp på arbetsplatsträffar med elevassistenter. Samtliga intervjuade säger att de vet hur de ska göra en anmälan om kränkande behandling och det finns tydliga rutiner och blanketter för detta. De intervjuade säger att de kan se ett resultat av detta då antalet anmälningar har ökat sedan Skolinspektionens beslut. Lärarna säger att skolan har gjort en egen plan mot kränkande behandling för särskolan och denna har följts upp och därefter lyft den med trygghetsteamet för hela Fågelskolan. Rektorn säger att hen har lyft arbetet mot kränkande behandling på arbetsplatsträffar med assistenterna flera gånger. Rektorn säger att vid introduktion av nyanställda och vikarier pratar de om arbetet mot kränkande behandling, Rektorn säger att hen har uppmanat att personal ta hjälp av annan personal eller rektorn om det blir några frågor kring arbetet mot kränkande behandling. Rektorn har också klargjort att lärarna har ett extra ansvar att hjälpa till så att alla vet hur de ska göra.

Rektorn kan se en stor ökning vad gäller antalet anmälningar om kränkande behandling.

Under vårterminen 23 planerar Lunds kommun för en digital utbildning om kränkande behandling för all personal i skolan.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 3 § skollagen avses med kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Vidare framgår av 6 kap. 10 § skollagen att en lärare, förskollärare eller annan personal som arbetar i skolan som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

2023-03-23

X Magdalena Kocan

Magdalena Kocan
Beslutsfattare
Signerat av: Magdalena Kocan

X Kerstin Martinsson

Kerstin Martinsson
Föredragande
Signerat av: Kerstin Martinsson

Skolinspektionen

10 (10)

Dnr 2022:2378